

BRT Newsletter

June 2000
Volume 2, Issue 7

บทบรรณาธิการ

BRT Newsletter กลับมาพบกับท่านอีกครั้งในเดือนที่น่าจะยุ่งที่สุดของท่านอาจารย์และนักศึกษาที่ก็ได้ บางท่านอาจจะมีทั้งงานสอนและงานวิจัย สำหรับในช่วงปิดเทอมที่ผ่านมาบางท่านอาจแอบไปชาร์จแบตเตอรี่มาแล้วบ้าง และมีเวลาเต็มที่สำหรับผลิตงานวิจัยที่มีคุณภาพ BRT Newsletter ยินดีเป็นสื่อนำเสนอความสำเร็จให้แก่ท่านเสมอ

BRT Newsletter ฉบับนี้จะนำเสนอกิจกรรมของโครงการ BRT ในช่วงไตรมาสแรกของปี 2000 และข่าวสารด้านความหลากหลายทางชีวภาพ พร้อมกันนี้ เรายังเพิ่มคอลัมน์ถาม-ตอบปัญหาที่ผู้รับทุนหรือผู้ที่สนใจท่านอื่นๆ มักจะถามมายังฝ่ายเลขานุการ ซึ่งเรายินดีที่จะเป็นสื่อกลางตอบข้อซักถามและส่งผ่านข้อมูลเหล่านั้นไปยังผู้อ่านทุกท่าน

คณะทำงาน

ที่ปรึกษา: ศ. วิสุทธิ ไบไม้

กองบรรณาธิการ:

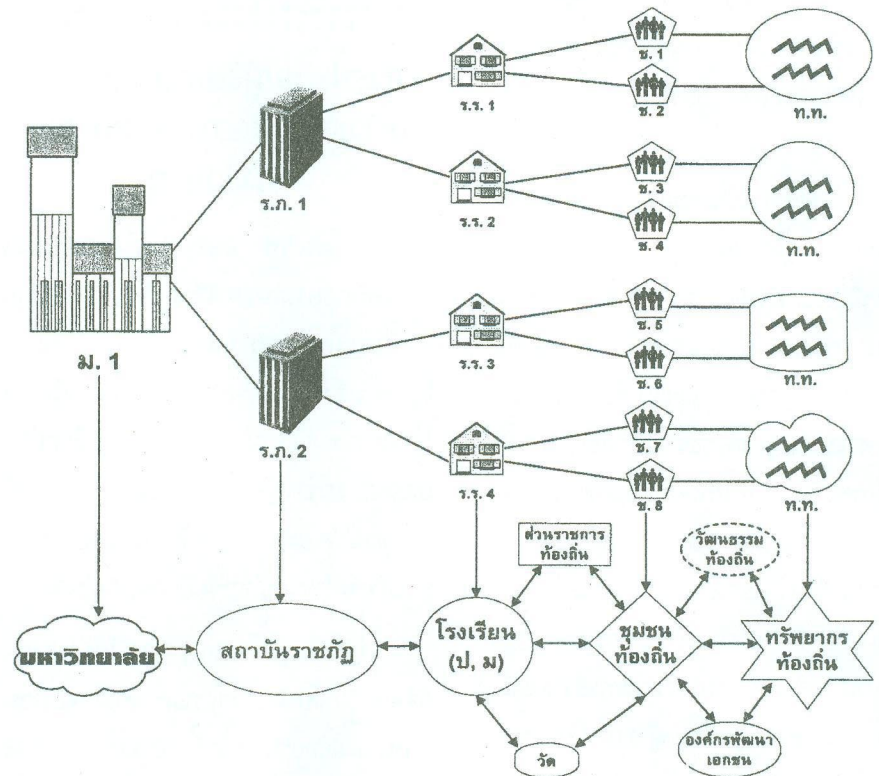
ฝ่ายเลขานุการโครงการ BRT

โครงการ BRT ชั้น 15 อาคารมหานครนิคม
539/2 ถนนศรีอยุธยา แขวงถนนพญาไท
เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400
Tel: 642 5322-31 Ext. 255-263 Fax: 642 5163
http://brt.biotec.or.th Email: eed@biotec.or.th

การสร้างเครือข่ายระหว่างองค์กรต่างๆ ทางด้านการศึกษา

แนวคิดในการสร้างเครือข่ายระหว่างองค์กรต่างๆ ทางด้านการศึกษา (ตามแผนภูมิ) เกิดขึ้นเนื่องจากความต้องการที่จะให้องค์ความรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นได้มีการแลกเปลี่ยนและเชื่อมโยงข้อมูลถึงกันระหว่างกลุ่มนักวิชาการจากมหาวิทยาลัยและสถาบันราชภัฏ, ครูและนักเรียน, องค์กรพัฒนาเอกชน, ข้าราชการในส่วนท้องถิ่น และชาวบ้านในชุมชนซึ่งเป็นผู้ที่ดูแลและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพในท้องถิ่นโดยตรง โดยการจัดกิจกรรมในรูปแบบการฝึกอบรมบุคลากรแกนนำของกลุ่มต่างๆ

ระบบเครือข่ายเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพที่จะนำองค์ความรู้จากการวิจัยเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายในระดับย่อย คือ เยาวชน และชุมชนท้องถิ่น ได้กว้างขวางในเวลาอันรวดเร็ว การปลูกฝังและเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจด้านความหลากหลายทางชีวภาพรวมถึงการมีส่วนร่วมในการสำรวจทรัพยากรชีวภาพในท้องถิ่นของชุมชนถึงแม้จะเป็นเรื่องยากแก่การทำให้สำเร็จในเวลาอันใกล้ แต่หากมีการจัดระบบเครือข่ายโดยอาศัยกลไกของสถาบันการศึกษาและสถาบันเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่นที่มีอยู่ทั่วประเทศ ซึ่งให้ความร่วมมือกันเป็นอย่างดีแล้ว การแลกเปลี่ยนความรู้และข้อมูลต่างๆ ตลอดจนการประสานงานของตัวบุคคลที่เกี่ยวข้องจะเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

แบบแผนงานการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้ร่วมกันขององค์กรต่าง ๆ ทางด้านการศึกษาที่เหมาะสมเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและเครือข่ายการพัฒนาแบบยั่งยืนของชุมชนบนพื้นฐานด้านเศรษฐกิจพอเพียงที่เชื่อมโยงกับการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ, ความหลากหลายทางวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

โครงการ BRT ได้เริ่มประสานงานเพื่อสร้างเครือข่ายดังกล่าวที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นแห่งแรก เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างเครือข่าย และเพื่อระดมความคิดเห็นในการแสวงหาแนวทางการดำเนินงานและหาผู้ประสานงานเครือข่ายที่เหมาะสม เมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2543 ณ ห้องประชุมศักรินทร์ อาคารทับแก้ว พาเลซ สถาบันราชภัฏนครราชสีมา ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วยอาจารย์จากมหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาวิทยาลัยขอนแก่น, สถาบันราชภัฏอุดรธานี, สถาบันราชภัฏสกลนคร, สถาบันราชภัฏเลย, สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี, สถาบันราชภัฏนครราชสีมา, สถาบันราชภัฏสุรินทร์, โรงเรียนมัธยมแก่นนำจากจังหวัดขอนแก่น, อำนวยเจริญ, บุรีรัมย์, นครราชสีมา และอุดรธานี, ศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ของเขตการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, สถาบันบัณฑิตวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไทย (สวท.) และสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) รวมจำนวนทั้งสิ้น 21 คน

ผู้เข้าร่วมประชุมได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ทำงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น การจัดกิจกรรมฝึกอบรม การจัดค่ายวิทยาศาสตร์ เพื่อการเรียนรู้ร่วมกันอย่างกว้างขวาง และยังได้ระดมความคิดเห็นเพื่อหาแนวทางในการสร้างเครือข่ายระหว่างองค์กรต่างๆ ทางการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีข้อสรุปว่า การสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงระหว่างสถาบันการศึกษาจะต้องมีกิจกรรมหลัก คือ การฝึกอบรมเยาวชน ครู ผู้นำชาวบ้าน และองค์การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น (อบต. และอบจ.) ดังนั้น ผู้จัดการฝึกอบรมจะต้องสร้างกรอบคิดในการทำงาน (conceptual framework) ที่ชัดเจนก่อนว่าจะฝึกอบรมอะไร มีวัตถุประสงค์อย่างไร และกลุ่มเป้าหมายเป็น

ใคร และควรมีการเพิ่มอาสาสมัครแก่นนำจากเยาวชน ครู และผู้นำชุมชน ที่จะสามารถเป็นแก่นนำเพื่อขยายผลการฝึกอบรมได้ต่อไป สำหรับผู้ประสานงานเครือข่ายในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ประชุมได้เห็นชอบให้ ดร. อุษา กลิ่นหอม จากมหาวิทยาลัยมหาสารคาม และ รศ. ประพนธ์ จันทร์โถงชัย จากมหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นผู้ทำหน้าที่ดังกล่าว ซึ่งงานในขั้นต่อไปที่ผู้ประสานงานวางแผนไว้ คือ การจัดฝึกอบรมเครือข่ายผู้นำแบบขยายผล โดยจะเน้นเนื้อหาที่ตรงตามความต้องการของบุคลากรแก่นนำอย่างแท้จริง

โครงการ BRT มีแผนงานที่จะจัดประชุมบุคลากรในระดับแก่นนำเพื่อระดมความคิดเห็นหาแนวทางในการสร้างเครือข่ายในภาคอื่นๆ ซึ่งรูปแบบจะเป็นอย่างไรนั้น โครงการ BRT จะนำเสนอความคืบหน้าให้ท่านทราบต่อไป

.....

การประชุมผู้จัดการฝึกอบรมเยาวชนด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

โครงการ BRT ได้ให้การสนับสนุนการจัดฝึกอบรมเยาวชนด้านความหลากหลายทางชีวภาพในปีงบประมาณ 2542 รวมทั้งสิ้น 14 โครงการ ซึ่งแต่ละโครงการมีรูปแบบและวิธีการที่ใช้ในการจัดฝึกอบรมแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของผู้จัดการฝึกอบรม และองค์ประกอบอื่นๆ เช่น สถานที่จัด ระยะเวลาการฝึกอบรม และจำนวนผู้เข้าร่วมฝึกอบรม เป็นต้น

ในการนี้ โครงการ BRT ได้จัดประชุมผู้จัดการฝึกอบรมเยาวชนรวมทั้งตัวแทนเยาวชนที่ผ่านการฝึกอบรม ในวันที่ 10 มกราคม 2543 ณ ห้องประชุมสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้นำเสนอปัญหาอุปสรรค จุดเด่น จุดด้อย และร่วมกัน

ระดมความคิดเห็นเพื่อหาแนวทางปรับปรุงรูปแบบของการฝึกอบรม ซึ่งพอสรุปได้ว่าปัญหาส่วนใหญ่เป็นปัญหาในเชิงการจัดการของผู้จัดการฝึกอบรม เช่น การวางแผนงานที่ยังไม่เหมาะสม, รูปแบบของการฝึกอบรมที่ไม่สามารถดึงดูดความสนใจของเยาวชนได้มากพอ, การดูแลรักษาความปลอดภัย, กระบวนการคัดเลือกเยาวชนเข้าร่วมฝึกอบรม และการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น ปัญหาเหล่านี้มักเป็นปัญหาจากผู้จัดการฝึกอบรมที่ยังขาดประสบการณ์ในการจัด แนวทางหนึ่งในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวคือ การเปิดโอกาสให้ผู้จัดการฝึกอบรมที่ยังขาดประสบการณ์ได้เรียนรู้การทำงานจากองค์กรผู้จัดการที่มีประสบการณ์แล้ว โดยการเข้าร่วมสังเกตการณ์หรือมีส่วนร่วมจัดฝึกอบรมในครั้งต่อไป

สำหรับมุมมองเกี่ยวกับหลักสูตรสำเร็จของการฝึกอบรมที่ทุกโครงการสามารถนำไปใช้ได้เลยนั้น ผู้เข้าร่วมประชุมส่วนใหญ่เห็นว่าหลักสูตรการฝึกอบรมไม่ควรยึดติดกับรูปแบบและเนื้อหา เพราะพื้นที่แต่ละแห่งนั้นมีความหลากหลายของทรัพยากรชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงควรให้ผู้จัดการฝึกอบรมกำหนดเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ และกลุ่มเป้าหมายตามความเหมาะสม

ปัญหาอื่นๆ ที่มีการนำเสนอในการประชุมฯ ได้แก่ ปัญหาที่ผู้บริหารโรงเรียนไม่สนับสนุนการจัดฝึกอบรม หรือผู้บริหารท้องถิ่นและผู้บริหารประเทศไม่เห็นความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพ, ปัญหาเรื่องการศึกษาต่อของเยาวชนที่ทำงานเพื่อชุมชน ซึ่งแนวทางการแก้ไข จะต้องมีการปรึกษาหารือกันในระดับผู้บริหารที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรง เพื่อหาแนวทางที่จะผลักดันเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพนี้ให้เป็นนโยบายและมีแผนปฏิบัติงานในระดับประเทศที่ชัดเจนต่อไป ในขณะที่เดียวกันผู้จัดการฝึกอบรม ครู และเยาวชนจะต้องร่วม

สร้างผลงานให้เกิดเป็นรูปธรรม เพื่อให้มีน้ำหนักในการต่อรองหรือทำให้ผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้บริหารท้องถิ่นเล็งเห็นความสำคัญในการจัดฝึกอบรมด้านความหลากหลายทางชีวภาพให้กับเยาวชนและชุมชนด้วย

ผลที่ได้จากการประเมินโครงการฝึกอบรม อยู่ในระดับที่น่าพอใจ กล่าวคือ เยาวชนได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นในท้องถิ่นของตนเองเพิ่มขึ้นและมีจิตสำนึกที่ดีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น

ตลอดจนมีการถ่ายทอดและปลูกจิตสำนึกเรื่องดังกล่าวระหว่างเยาวชนด้วยกันเองโดยขยายผลเป็นกลุ่มเยาวชนที่ทำกิจกรรมร่วมกันในการออกสำรวจและอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ของตนเอง

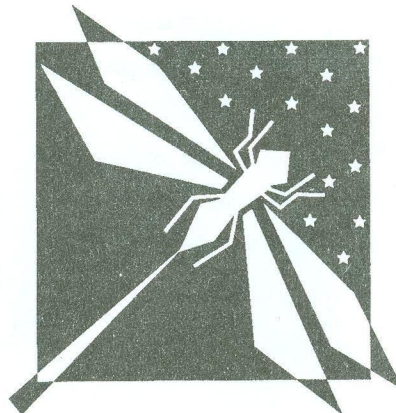
BIODIVERSITY FORUM 2000

➤ การประชุม Biodiversity Forum ด้านพืช

เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2543 โครงการ BRT ได้จัดการประชุม Biodiversity Forum ด้านพืช ในการประชุมครั้งนี้ มีผู้เข้าร่วมประชุม 19 คน ซึ่งประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญและนักศึกษาที่สนใจด้านพืช การประชุมแบ่งออกเป็น 2 ช่วง ช่วงแรกเป็นการนำเสนอผลการวิจัยจำนวน 5 เรื่อง โดย 3 เรื่องแรกเป็นชุดโครงการศึกษาพันธุ์ไม้วงศ์เปกล้า ได้แก่ 1) การศึกษาวิจัยพันธุ์ไม้วงศ์เปกล้าในประเทศไทย โดย ดร. ก่องกานดา ชยามฤต จากกรมป่าไม้ 2) การศึกษาวิจัยสัณฐานวิทยาละอองเรณูของพันธุ์ไม้วงศ์เปกล้าในประเทศไทย โดย รศ. โกสุม พิระมาน จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ 3) การศึกษาเซลล์พันธุศาสตร์ของพันธุ์ไม้วงศ์เปกล้าในประเทศไทย โดย ดร. พวงผกา สุนทรชัยนาคแสง จากมหาวิทยาลัยมหิดล ตามด้วยการเสนอผลงานวิจัยเรื่องความหลากหลายของพรรณไม้บริเวณวนอุทยานน้ำตกขุนกรณ์ จ. เชียงราย โดย รศ. ทวีศักดิ์ บุญเกิด จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และปิดท้ายด้วยความหลากหลายของพรรณพืชบริเวณโตนาข้างภาคใต้ของประเทศไทย โดย ศ. พวงเพ็ญศิริรักษ์ จากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ช่วงที่ 2 เป็นการประชุมระดมความคิดเห็น ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานวิจัยด้านพืช รวมทั้ง

ปัญหาอุปสรรคในการทำวิจัยด้านนี้ ประเด็นที่มีการระดมความคิดอย่างกว้างขวาง คือ การศึกษาชีววิทยาพื้นฐานในประเทศไทย ซึ่งนับว่ายังมีน้อยอยู่มากเมื่อเทียบกับปริมาณทรัพยากรชีวภาพที่มีอยู่ ผลงานจากการสนับสนุนทุนวิจัยโดยโครงการ BRT ในช่วง 4 ปี ที่ผ่านมากล่าวได้ว่าเป็นเพียงก้าวเริ่มต้นเท่านั้น โครงการ BRT จึงน่าจะสนับสนุนการสร้างองค์ความรู้พื้นฐานของประเทศอย่างต่อเนื่อง ตามวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้ตั้งแต่เริ่มมีการก่อตั้งโครงการ BRT ส่วนการวิจัยในเชิงของการใช้ประโยชน์นั้น เห็นว่าจะสามารถนำผลประโยชน์จำนวนมหาศาลมาสู่ประเทศได้ แต่ถ้าการสร้างองค์ความรู้พื้นฐานยังไม่เสร็จหรือยังไม่เพียงพอ จะส่งผลให้การวิจัยในเชิงของการใช้ประโยชน์ดำเนินไปได้โดยไม่สมบูรณ์เช่นกัน พร้อมกันนี้ ที่ประชุมได้เห็นชอบร่วมกันที่จะแสดงถึงความสำคัญของการศึกษาชีววิทยาพื้นฐานด้วยการเขียนบทความเผยแพร่สู่สาธารณชน เพื่อการสนับสนุนทุนวิจัยอย่างต่อเนื่องต่อไป

➤ การประชุม Biodiversity Forum ด้านแมลง

เมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2543 โครงการ BRT ได้จัดประชุม Biodiversity Forum ด้านแมลง โดยมีผู้เข้าร่วมประชุม 17 คน ซึ่งประกอบด้วยนักวิจัยและนักศึกษาที่สนใจด้านแมลง การประชุมแบ่งออกเป็น 2 ช่วง ช่วงแรกเป็นการเสนอผลงานวิจัย 2 เรื่อง คือ 1) The Development of Biodiversity Survey & Monitoring Protocols for Enhanced Protected Area Management: Using Insects as Indicators of Biodiversity โดย ดร. จวีวรรณ หุดะเจริญ จากกรมป่าไม้ และ 2) การศึกษาความหลากหลายทางสัตว์วิทยาในเขตอุทยานแห่งชาติภูพาน โดย ผศ. ทศนีย์ แจ่มจรรยา จากมหาวิทยาลัยขอนแก่น ช่วงที่ 2 เป็นการประชุมระดมความคิดเห็นร่วมกัน ซึ่งที่ประชุมได้นำเสนอปัญหาอุปสรรคต่างๆ ในการทำวิจัยด้านแมลง อาทิเช่น การศึกษาอนุกรมวิธานในกลุ่มแมลงค่อนข้างจะประสบปัญหาหลายๆ ด้าน และได้เสนอให้โครงการ BRT จัดตั้งกลุ่มนักวิชาการเพื่อให้บริการเกี่ยวกับการจำแนกแมลงที่ถูกต้องตามหลักสากล นอกจากนั้น ที่ประชุมได้เสนอแนวคิดวาพิพิธภัณฑแต่ละแห่งที่ได้เก็บรวบรวมตัวอย่างแมลง ควรที่จะเตรียมความพร้อมในเรื่องของฐานข้อมูลแมลงที่มีอยู่ภายในพิพิธภัณฑ เพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการรวบรวมข้อมูลแมลงในพิพิธภัณฑแต่ละแห่งในภายหลัง

การประมวลสถานะภาพความรู้ด้าน ความหลากหลายทางชีวภาพของ สิ่งมีชีวิตกลุ่มต่างๆ ในประเทศไทย

โครงการ BRT จัดให้มีการประมวล สถานภาพความรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ ของสิ่งมีชีวิตกลุ่มต่างๆ ในประเทศไทย โดยการจัด ทำเอกสารวิชาการในรูปแบบของ overview paper หรือ state of the art ซึ่งเป็นการรวบรวมข้อมูล วิจัยพื้นฐานที่กระจัดกระจายให้เป็นองค์ความรู้รวม ของประเทศ เอกสารทางวิชาการดังกล่าวนี้ จะเป็น เอกสารทางนโยบายที่โครงการ BRT สามารถนำไป ใช้เพื่อวิเคราะห์หาแนวทางที่เหมาะสมในการดำเนินงานต่อไป และเพื่อเผยแพร่ต่อสาธารณชนโดย เฉพาะอย่างยิ่งให้กับผู้บริหารประเทศ ซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจและเห็นความสำคัญของการศึกษาวิจัยพื้นฐานและการพัฒนาบุคลากรด้าน ชีววิทยาเขตร้อนเพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ จากทรัพยากรชีวภาพของประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ และพร้อมที่จะให้การสนับสนุนการวิจัยพื้นฐานอย่างจริงจังและต่อเนื่องต่อไป

สำหรับผู้ที่ได้รับมอบหมายให้เขียน state of the art ในครั้งนี้ ล้วนเป็นผู้เชี่ยวชาญใน สิ่งมีชีวิตกลุ่มต่างๆ ซึ่งแบ่งออกเป็น 18 กลุ่ม ได้แก่ จุลินทรีย์, แพลงก์ตอน, สัตว์น้ำ, เห็ดรา, ไลเคน, พืช, ไรสีขา, สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง, แมลง, แมลงน้ำ, ปลา, สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก, สัตว์ เลี้ยวคาน, นก, สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม/ Primate, นิเวศวิทยาและภูมิปัญญาท้องถิ่น, พันธุศาสตร์ และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพ

โครงการ BRT คาดว่าจะได้รับทราบ องค์ความรู้มากมายจากการประมวลสถานะภาพฯ ในครั้งนี้ หากท่านเข้าร่วมประชุมวิชาการประจำปี โครงการ BRT ครั้งที่ 4 ผู้ที่ลงทะเบียนเข้าร่วม ประชุมจะได้รับเอกสารอันมีค่านี้ด้วย

(ขอแก้คำผิดในฉบับที่แล้ว จากคำว่า stage เป็น state)

โครงการวิจัยที่เสร็จสมบูรณ์

ในช่วงเวลาที่ผ่านมา โครงการวิจัย หลายโครงการได้ทยอยส่งรายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการ BRT ขอร่วมแสดงความยินดีกับความ สำเร็จของทุกโครงการ ซึ่งนับเป็นการเพิ่มพูนองค์ ความรู้ทางด้านความหลากหลายทางชีวภาพจาก ฝีมือนักวิจัยชาวไทย

โครงการวิจัยที่เสร็จสมบูรณ์และประสบ ความสำเร็จอย่างยิ่งคือ โครงการ "อนุกรมวิธาน ของหอยทากจืดเขาดินปูนในประเทศไทย มาเลเซีย และเวียดนาม" โดย รศ. สมศักดิ์ ปัญญา จากภาค วิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ผลจากการศึกษาได้พบหอยทากจืด ถึง 359 สปีชีส์ เป็นสปีชีส์ใหม่ถึง 90 สปีชีส์ และได้ เผยแพร่ผลงานวิจัยในวารสารวิชาการระดับนานาชาติแล้วถึง 9 เรื่อง ดังนี้

1. Panha, S. 1996. Two new species of *Diplommatina* from Thailand (Prosobranchia: Diplommatinidae). *Walkerana* 8(19): 41-47.
2. Panha, S. & JB. Burch. 1996. New species of *Diplommatina* from Thailand (Prosobranchia: Diplommatinidae). *Walkerana* 8(19): 49-62.
3. Panha, S. 1997. A new species of *Gyliotrachela* from Thailand (Pulmonata: Vertiginidae). *Malacological Review* 30: 123-126.
4. Panha, S. 1997. A new species of *Opisthostoma* from Thailand (Prosobranchia: Cyclophoroidea: Diplommatinidae). *Malacological Review* 29(1): 133-134.
5. Panha, S. 1997. Three new species of *Hypselostoma* from Thailand (Pulmonata: Vertiginidae). *Malacological Review* 30(1): 61-69.

6. Panha, S. 1997. Three new species of microsnailes from southern Thailand (Pulmonata: Vertiginidae; Prosobranchia: Diplommatinidae). *Malacological Review* 30(1): 53-59.
7. Panha, S. & JB. Burch. 1997. A new cave dweller of the genus *Alycaeus* in Thailand (Prosobranchia: Cyclophoroidea: Cyclophoridae). *Malacological Review* 30: 119-122.
8. Panha, S. & JB. Burch. 1998. A new species of *Discartemon* from Thailand (Pulmonata: Streptaxidae). *Malacological Review* 31(1): 25-26.
9. Panha, S. & JB. Burch. 1998. First records and new species of *Boysidia* and *Sinoennea* from Thailand. *Malacological Review* 31(1): 113-118.

และมีผลงานวิจัยที่อยู่ในระหว่างการตีพิมพ์อีก 12 เรื่อง

โครงการวิจัยอีกโครงการหนึ่งที่เสร็จสมบูรณ์แล้ว ได้แก่ "โครงการความหลากหลายของ พรรณพืชบริเวณโตนาซัง ภาคใต้ของประเทศไทย" ซึ่งมี ศ. พวงเพ็ญ ศิริรักษ์ จากภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นหัวหน้าโครงการ

โครงการนี้ ได้ศึกษาความหลากหลาย ของพรรณพืชและสังคมพืชในบริเวณเขตรักษา พันธุ์สัตว์ป่าโตนาซัง ซึ่งเป็นการทำวิจัยที่ครบ วงจร กล่าวคือมีทั้งการศึกษาโครงสร้างและองค์ ประกอบของสังคมพืช และเก็บตัวอย่างพืช รวมไปถึง การศึกษาจำนวนโครโมโซมของพืชบางชนิดด้วย ผลการศึกษาพบพืชที่มีท่อลำเลียงทั้งสิ้น 905 ชนิด ใน 444 สกุล และ 129 ชนิด สามารถตรวจสอบชื่อ วิทยาศาสตร์ได้ 833 ชนิด และได้พบพืชชนิดใหม่ ของประเทศไทยและพืชหายากอีกหลายชนิด นอกจากนี้ยังพบพืชในบริเวณโตนาซังอีกกว่าร้อย ชนิดที่เป็นพืชสมุนไพร และขอนำตัวอย่างมา เสนอให้ทราบ 10 ตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

1. ส้านเต่า (*Acrotrema costatum*) น้ำต้มจากใบเป็นยาหลังคลอดบุตร
2. โมกเครือ (*Aganosma marginata*) ใบแก่เมื่อขยบ รากบำรุงกำลังตอนฟื้นไข้ แก้กโรคทางเดินปัสสาวะ อาการผิดปกติของตับ
3. สาบแร้งสาบกา (*Ageratum conyzoides*) ใบทาแผลสดผื่นคัน น้ำร้อนลวก พอกหน้าท้องแก้ท้องเสียในเด็ก ต้มแก้ไข้ รากต้วยั่วแก้ไข้
4. ประยงค์ป่า (*Aglaia odoratissima*) ผลเป็นอาหาร
5. ทุ้งฟ้า (*Alstonia macrophylla*) เปลือกใช้แก้ไข้ บำรุง แก้กิด ขับระดู ใบเป็นยาพอกแก้ข้อต่อเคลื่อนไหว
6. ดินเบ็ด (*Alstonia scholaris*) เปลือกเป็นยารักษาโรคบิด ขับพยาธิ ขับระดู ใบใช้พอกดับพิษต่างๆ รากเป็นยาขับลม ยางใช้ทาแก้แผลบนผิวหนัง

7. ชะลูด (*Alyxia reinwardtii*) เนื้อไม้ชั้นในมีกลิ่นหอมใช้บำรุงกำลัง ปรงแต่งเครื่องหอม ใบและผลแก้ไข้
8. บูก (*Amorphophallus campanulatus*) หัวมีพิษ นำมาล้างทำลายพิษรับประทานเป็นอาหาร ก้านใบหมักดื่มแก้ท้องร่วง
9. ค้อนตีหมา, ลิ่นกวาง (*Ancistrocladus tectorius*) ยอดอ่อนเป็นอาหาร
10. กระทุ่ม (*Anthocephalus chinensis*) เปลือกเป็นยาบำรุงธาตุ ใบทำยาอมบ้วนปาก

โครงการวิจัยที่เสร็จสมบูรณ์อันดับต่อไปได้แก่ "โครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับการปรับตัวทางวัฒนธรรมและศักยภาพในการจัดการทรัพยากรชุมชนของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน" โดยมี ศ. ยศ สันตสมบัติ จากภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นหัวหน้าโครงการ ผลการศึกษาวิจัยของโครงการนี้พบว่าบริบทการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตภาคเหนือ

ตอนบนเชื่อมโยงกับปัญหาความด้อยพัฒนาและความเป็นชายขอบของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ซึ่งถูกกระทำให้กลายเป็นผู้ถูกเที่ยว ปัญหาพื้นฐานของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจึงอยู่ที่การสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน การเสริมสร้างองค์กรชุมชนในการจัดการทรัพยากร การฟื้นฟูจิตสำนึกในธรรมชาติแวดล้อมและศักดิ์ศรีทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรม อีกทั้งการสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักท่องเที่ยวกับชาวบ้าน และระบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพ มีการกระจายรายได้และผลประโยชน์อย่างทั่วถึงและเป็นธรรมในลักษณะเช่นนี้ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะมีศักยภาพสำคัญในการสร้างแรงจูงใจเพื่อให้ชุมชนหันมาอนุรักษ์และพัฒนาธรรมชาติแวดล้อมอย่างยั่งยืน

หากท่านผู้ใดสนใจข้อมูลโครงการวิจัยที่ดำเนินการเสร็จสมบูรณ์แล้วข้างต้นนี้ สามารถติดต่อสอบถามหรือขอข้อมูลได้จากฝ่ายเลขานุการฯ

แมลงอนุรักษ์ในประเทศไทย

ฝ่ายเลขานุการฯ ขอแนะนำชื่อแมลงอนุรักษ์ในประเทศไทย ซึ่ง ดร. อรุณ ลิ่ววนิช จากกรมวิชาการเกษตร ได้ทำการศึกษาและรวบรวมไว้โดยพิจารณาจากกลุ่มแมลงที่มีการล่าและการค้ามาก โดยกำหนดให้เป็นสัตว์คุ้มครองตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 จำนวน 13 รายการ ดังนี้

1. **ด้วงกว้างดาว**
(*Cheirotonus parryi* Gray, วงศ์ Scarabaeidae)
2. **ด้วงคีมยีราฟ**
(*Chadagnathus giraffa* Fabricius, วงศ์ Lucanidae)
3. **ด้วงดินขอบทองแดง** (*Mouhotia batesi* Lewis, วงศ์ Carabidae)
4. **ด้วงดินปีกแผ่น** (*Mormolyce phyllodes* Hegenb, วงศ์ Carabidae)

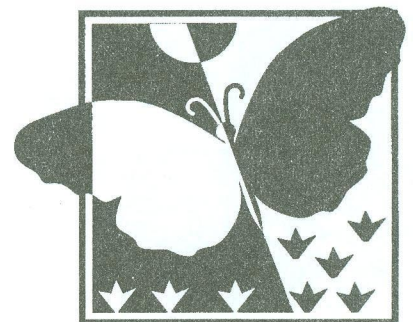
5. **ผีเสื้อกลางคืนค้างคาว**
(*Lyssa zampa* Butler, วงศ์ Uraniidae)
6. **ผีเสื้อกลางคืนหางยาว** (*Actias* spp. วงศ์ Saturniidae)
7. **ผีเสื้อโกเซอร์** (*Teinopalpus* spp. วงศ์ Papilionidae)
8. **ผีเสื้อถุงทอง** (*Troides* spp. วงศ์ Papilionidae)
9. **ผีเสื้อนางพญา** (*Stichophthalma* spp. วงศ์ Amathusiidae)
10. **ผีเสื้อภูฐาน** (*Bhutanitis* spp. วงศ์ Papilionidae)
11. **ผีเสื้อรักแร้ขาว**
(*Papilio pratenor euprotenor* Fruhstorfer, วงศ์ Papilionidae)
12. **ผีเสื้อหางดาบตาลไหม้**
(*Meandrusa gyas* Westwood, วงศ์ Papilionidae)

13. ผีเสื้อหางตึงสะพายเขียว

(*Papilio palinurus* Fabricius, วงศ์ Papilionidae)

หากผู้ใดมีแมลงอนุรักษ์เหล่านี้ไว้ครอบครองถือว่าผิดกฎหมาย พวกเราต้องร่วมมือกันอนุรักษ์อย่าให้สูญหายไปจากประเทศไทย

หากท่านสนใจจะขอรับแผ่นพับที่แสดงรายชื่อและรูปภาพแมลงอนุรักษ์ สามารถติดต่อได้ที่โครงการ BRT หรือที่กรมวิชาการเกษตร

การจัดทำรายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์

ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา มีโครงการวิจัยที่ดำเนินการเสร็จสมบูรณ์และส่งรายงานผลการวิจัยให้ฝ่ายเลขานุการฯ เป็นจำนวนมาก จากการตรวจสอบรูปแบบและองค์ประกอบของเนื้อหาในรายงานฉบับสมบูรณ์ดังกล่าว ฝ่ายเลขานุการฯ มักพบว่า รายงานบางเล่มยังขาดรายละเอียดของเนื้อหาสาระบางประการ ทำให้ความสมบูรณ์ของรายงานขาดหายไป จนกระทั่งฝ่ายเลขานุการฯ ต้องขอให้นักวิจัยส่งข้อมูลที่ขาดหายไปอยู่บ่อยครั้ง

ฝ่ายเลขานุการฯ จึงได้กำหนดรูปแบบและองค์ประกอบของเนื้อหาที่เป็นมาตรฐานในการรายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์เพื่อประกอบการจัดทำรายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์ของผู้รับทุนของโครงการ BRT รายละเอียดดังนี้

ปกนอก

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการ.....

โดยและคณะ

เดือน ปี ที่เสร็จโครงการ

ปกใน

รหัสโครงการ

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการ.....

คณะผู้วิจัย สังกัด

- 1.
- 2.
- 3.

สนับสนุนโดยโครงการพัฒนาองค์ความรู้และศึกษานโยบายการจัดการทรัพยากรชีวภาพในประเทศไทย (โครงการ BRT)

การส่งรายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์

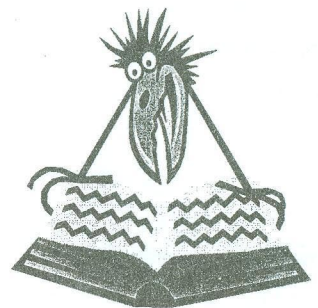
ฝ่ายเลขานุการฯ ขอเปลี่ยนแปลงวิธีปฏิบัติในการส่งรายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์ จากเดิมที่กำหนดให้นักวิจัยส่งรายงานฉบับสมบูรณ์จำนวน 5 ฉบับมาเป็นให้นักวิจัยส่ง **รายงานฉบับร่างจำนวน 3 ฉบับก่อน** และเมื่อรายงานดังกล่าวได้ผ่านการประเมินผลจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว นักวิจัยจึงค่อยปรับปรุงรายงานให้มีความสมบูรณ์มากที่สุดและจัดส่ง **รายงานที่สมบูรณ์** แล้วดังกล่าวมายังโครงการ BRT จำนวน 5 ฉบับ พร้อมทั้งดิสเก็ตต์ที่บันทึกข้อมูลและสไลด์หรือรูปภาพที่มีความสวยงามเป็นจำนวน 5 ภาพ

รายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์

ประกอบด้วย:

1. กิตติกรรมประกาศ, บทคัดย่อไทย-อังกฤษ บทสรุปสำหรับผู้บริหาร ไทย-อังกฤษ, สารบัญญัตราวาง, สารบัญญภาพ, บทนำ, วัตถุประสงค์, ขั้นตอน, วิธีการดำเนินงาน, ผลการดำเนินงานที่ได้, ปัญหาและอุปสรรค พร้อมแนวทางการแก้ไข, การวิเคราะห์และสังเคราะห์งานวิจัย, ภาพประกอบตามสมควร, เอกสารอ้างอิง และผลงานตีพิมพ์ทางวิชาการ (reprint)
2. รายงานการเงินสะสม
3. สรุปรายงานการเงิน
4. รายงานการจัดซื้อครุภัณฑ์ทั้งหมดของโครงการ (ถ้ามีการจัดซื้อ)

หมายเหตุ: รายการที่ 2, 3 และ 4 ควรแยกออกมาจากเล่มรายงาน

สมุดใหม่แห่งการเรียนรู้ผ่าน อินเทอร์เน็ต โดย สถาบันบัณฑิต วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไทย (สวท.) ร่วมกับ โครงการ BRT

เมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2543 ได้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาบทเรียนที่สอนผ่านระบบเครือข่าย World Wide Web หรือ การสอนบนอินเทอร์เน็ต (Web-Based Course) ในวิชา ความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทย (Introduction to Biodiversity in Thailand) ระหว่างผู้ร่วมพัฒนาบทเรียน ได้แก่ สถาบันบัณฑิตวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไทย (สวท.) ในสังกัดสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ, โครงการ BRT, ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ, คณาจารย์จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และนักวิจัยจากกองกัญและสัตววิทยา กรมวิชาการเกษตร

จุดประสงค์ของการพัฒนาบทเรียนนี้ก็เพื่อเปิดโลกทัศน์ทางวิทยาศาสตร์ โดยเฉพาะวิทยาศาสตร์พื้นฐานแก่ผู้เรียน ให้ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสถานการณ์ความหลากหลายทางชีวภาพของโลกและของประเทศไทยในปัจจุบัน และเพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทยซึ่งได้รับการสนับสนุนจากโครงการ BRT รวมทั้งเพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพที่มีต่อมนุษยชาติและเต็มใจที่จะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทยให้ยั่งยืน

กลุ่มเป้าหมายของการเรียนการสอนวิชาความหลากหลายทางชีวภาพบนอินเทอร์เน็ตนี้ ได้แก่ ครู, อาจารย์, นักวิชาการด้านการศึกษา วิทยาศาสตร์ สิ่งแวดล้อม และภูมิปัญญาท้องถิ่น, ผู้ที่ทำงานในองค์กรพัฒนาเอกชน, สื่อมวลชน

ประชาชนทั่วไปที่สนใจในเรื่องของวิทยาศาสตร์ และสิ่งแวดล้อม และนิสิตนักศึกษาในระดับปริญญาตรี ที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง และใช้ศักยภาพของระบบเครือข่าย World Wide Web เพื่อแสวงหาความรู้จากแหล่งต่างๆ บนอินเทอร์เน็ต บทเรียนดังกล่าวคาดว่าจะพัฒนาได้เสร็จทันการเปิดสอนในภาคต้นของปีการศึกษา 2543 ซึ่งนับว่าไม่นานเกินรอ และนับเป็นครั้งแรกที่จะมีการสอนทางไกลเกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพผ่านระบบเครือข่ายไปยังผู้เรียน โดยไม่มีข้อจำกัดด้านเวลาและสถานที่

การศึกษาทางไกลไร้พรมแดน 24 ชั่วโมง ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกำลังจะมาพบกับท่านที่ <http://www.learn.in.th> สนใจสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมที่ คุณทิพย์รัตน์ หาญสืบสาย โทรศัพท์ 644 8150 ต่อ 130 โทรสาร 644 8022 หรือ Email: tipayarut@nstda.or.th

ถาม-ตอบ ผู้รับทุน VS โครงการ BRT

ถาม - โครงการ BRT มีขั้นตอนการขอยกเลิกการรับทุนวิทยานิพนธ์อย่างไร (คำถามจากนักศึกษา)

ตอบ - โครงการ BRT จะพิจารณาสาเหตุการขอยกเลิกการรับทุน ซึ่งอาจารย์ที่ปรึกษาในฐานะผู้รับทุนจะต้องเป็นผู้ทำหนังสือแจ้งเหตุผลและความจำเป็นมายังโครงการ BRT เป็นลายลักษณ์อักษร สำหรับงบประมาณที่เคยได้รับไปนั้น โดยหลักการแล้วผู้รับทุนจะต้องคืนเงินส่วนที่เหลือให้กับโครงการ BRT แต่มีบางกรณีที่ผู้รับทุนต้องการคืนเงินทุนทั้งหมดให้กับโครงการ BRT เนื่องจากไม่สามารถปฏิบัติงานได้ตามที่ตกลงไว้

ข่าวประชาสัมพันธ์

- Home page ของโครงการ BRT จะเปลี่ยน Domain Name จาก <http://www.brtprogram.org> เป็น <http://www.biotech.or.th> หรือผ่าน <http://www.biotech.or.th> ตั้งแต่วันที่ 10 มิถุนายน 2543 เป็นต้นไป ท่านสามารถส่ง Email มายังโครงการ BRT ได้ที่ eed@biotech.or.th ในระหว่างที่มีการเปลี่ยนแปลงนี้ท่านอาจได้รับความไม่สะดวกอยู่บ้าง โครงการ BRT จึงขออภัยมา ณ ที่นี้ด้วย
- โครงการ BRT ขอเชิญชวนผู้รับทุนทุกท่านส่งบทความ ซึ่งเป็นผลงานในโครงการวิจัย/วิทยานิพนธ์ของท่านมายังฝ่ายเลขานุการฯ โดยมีความยาวประมาณ 1-2 หน้ากระดาษ A4 หากเรื่องของท่านได้รับการตีพิมพ์โครงการ BRT จะมีของสมนาคุณให้ สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ คุณนงลักษณ์ ชมภูวิเศษ โทรศัพท์ 642 5322-31 ต่อ 256 โทรสาร 642 5163 หรือ Email: eed@biotech.or.th
- โครงการ BRT จะจัดประชุมวิชาการประจำปีโครงการ BRT ครั้งที่ 4 ในวันที่ 9-12 ตุลาคม 2543 ณ โรงแรมอมรินทร์ลากูน จังหวัดพิษณุโลก รายละเอียดของการประชุมฯ จะแจ้งให้ทราบในโอกาสต่อไป

การติดตามสถานภาพของนักศึกษา

โครงการ BRT ได้เริ่มโครงการติดตามสถานภาพของนักศึกษาที่ได้รับทุนสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์ เพื่อนำข้อมูลมาประมวลผลประกอบการดำเนินงานของโครงการ BRT แต่ที่ผ่านมานักศึกษาซึ่งไม่ได้ให้ความร่วมมือในการกรอกแบบสอบถามเท่าที่ควร ฝ่ายเลขานุการฯ จึงใคร่ขอความร่วมมือจากนักศึกษาหรือท่านอาจารย์ที่ทราบสถานภาพของนักศึกษา ซึ่งเคยอยู่ในความดูแลของท่านและจบการศึกษาไปแล้ว กรุณากรอกข้อมูลด้านล่างนี้และส่งกลับมายังฝ่ายเลขานุการฯ ที่โทรสาร 642 5163 หรือ แจ้งข้อมูลมาที่คุณเจตพร ศรีสว่าง โทรศัพท์ 642 5322 ต่อ 255 Email: ting@biotec.or.th

ชื่อ-นามสกุล (ภาษาไทย) :		(ภาษาอังกฤษ) :	
จบการศึกษาระดับ :		สถาบันการศึกษาที่จบ :	
☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก			
		เดือน และปีที่จบ :	
สถานภาพในปัจจุบัน :		ตำแหน่ง/สถานที่ทำงาน/ที่อยู่ :	
☐ ทำงานแล้ว ☐ กำลังหางาน/รอนาน ☐ ศึกษาต่อ			
		สาขาวิชา/คณะ/สถาบันการศึกษา :	

หากท่านเปลี่ยนแปลงที่อยู่ กรุณากรอกข้อมูลให้ครบถ้วน และส่งมายังฝ่ายเลขานุการฯ

ชื่อ-นามสกุล (ภาษาไทย) :		(ภาษาอังกฤษ) :	
ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้สะดวก :			
โทรศัพท์ : ที่บ้าน/ที่ทำงาน		เพจเจอร์/มือถือ/อื่น ๆ :	
ที่อยู่ถาวร :			